

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

«Πανεπιστημιακές Εξυπνάδες»: Οδηγός για την καταστροφή των δημοσίων Πανεπιστημίων

** του Κυριάκου Δημητρίου*

Διάβασα με έκπληξη το άρθρο του βουλευτή του ΔΗΣΥ κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους, με τίτλο «Πανεπιστημιακές εξυπνάδες...», το οποίο δημοσιεύθηκε πρόσφατα σε πολλές εφημερίδες. Στο συγκεκριμένο άρθρο, το μέλος της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής αποπειράται πρωτίστως να ταυτίσει τους «πανεπιστημιακούς μας» με δημόσιους υπάλληλους καλώντας τους εμφαντικά «να συνειδητοποιήσουν ότι και αυτοί δημόσιοι υπάλληλοι είναι και όχι κάτι άλλο, όπως αλαζονικά ισχυρίζονται, μάλιστα υπεραμειβόμενοι, και ας πάψουν επιτέλους να προκαλούν».

Προς τι το μένος του κ. Θεμιστοκλέους κατά των πανεπιστημιακών αυτή τη φορά; Απλούστατα διότι οι πανεπιστημιακοί, ως μέλη του ερευνητικού και διδακτικού προσωπικού [εφεξής ΔΕΠ] ενός αυτόνομου ακαδημαϊκού ιδρύματος απαιτούν σεβασμό προς τις θεσμοποιημένες διαδικασίες «ανέλιξης», οι οποίες ειρήσθω εν παρόδω σε καμία χώρα που βρίσκεται υπό καθεστώς μνημονίου δεν κατέστησαν ανενεργείς. Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ορθώς διεκδικεί όπως ο νόμος που προβλέπει την απαγόρευση «προαγωγής» στο δημόσιο τομέα δεν ισχύσει στην περίπτωση των μελών ΔΕΠ, αφού (α) πρόκειται για «ανελίξεις» και όχι για προαγωγές (δηλ. διενεργούνται σε προσδιορισμένα χρονικά διαστήματα από διεθνείς ανεξάρτητες επιτροπές, έτσι ώστε να οδηγήσουν μετά από 7-10 χρόνια στη μονιμοποίηση ή στην αποδέσμευσή τους), και (β) δεν μπορεί ένα πανεπιστημιακό ίδρυμα να παγοποιήσει τις διαδικασίες αυτές αφενός μεν διότι κάτι τέτοιο αντίκειται στις αρχές της πανεπιστημιακής αυτονομίας και αφετέρου θα οδηγήσει το ακαδημαϊκό προσωπικό στην εξασθένιση κινήτρων και σε αθέμιτη κινητικότητα. Για να αποφευχθεί οποιαδήποτε υποψία περί άνισης μεταχείρισης, το Πανεπιστήμιο ζήτησε να συνεχιστούν οι διαδικασίες κρίσης, και στις περιπτώσεις όπου ο/η υποψήφιος/α πετύχει να ανελιχθεί, τότε να μην προσφέρονται τα μισθολογικά ωφελήματα που απορρέουν από την ανέλιξη. Γιατί το Πανεπιστήμιο Κύπρου ζήτησε αυτή την «εξαίρεση»;

Όπως είναι γνωστό, τα δημόσια πανεπιστήμια είναι αυτόνομα ιδρύματα, παρά το ότι εντάσσονται στον κρατικό προϋπολογισμό. Η «ανέλιξη» μετά από ανεξάρτητη και επίπονη κρίση είναι ουσιώδες και αναπόσπαστο στοιχείο της πανεπιστημιακής εμπειρίας. Η παρεμπόδιση της διαδικασίας αξιολόγησης συνιστά βάνανυση παραβίαση της ακαδημαϊκής αυτονομίας, σύμφωνα και με τις ρήτρες της ΕΕ και την παγκόσμια πρακτική. Πιο συγκεκριμένα:

1. Οι Πανεπιστημιακοί δεν είναι «δημόσιοι υπάλληλοι» αλλά εργάζονται υπό ένα ιδιόμορφο καθεστώς αυτονομίας. Δεν προάγονται με τις συνήθεις πρακτικές του Δημοσίου, δεν ακολουθούν συγκεκριμένο ωράριο, δεν υπάγονται σε αντίστοιχες ιεραρχικές δομές, κ.λπ.
2. Ένα Πανεπιστήμιο είναι ένας ζωντανός ερευνητικός και διδακτικός οργανισμός που μεγαλώνει και ωριμάζει. Δεν μπορεί απλώς να ενεργοποιηθεί ένας αναστολέας για να «σταματήσει προσωρινά» η ανάπτυξη. Για να επιτευχθεί η ανάπτυξη απαιτείται ο μηχανισμός κρίσης και ανέλιξης να λειτουργεί απρόσκοπτα, (α) για να μην αφήνονται οι ακαδημαϊκοί αιωρούμενοι μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας και (β) για να ενισχύεται το προσωπικό με άξιους και ικανούς επιστήμονες.
3. Οι ακαδημαϊκοί ερευνητές τοποθετούνται στην κλίμακα της ιεραρχίας βάσει της επιστημονικής τους συμβολής και όχι βάσει οποιωνδήποτε άλλων κριτηρίων (συμπεριλαμβανομένων των μισθολογικών απολαβών). Η καθήλωση τους σε μία κλίμακα παρά τις διακρίσεις τους στον επιστημονικό τους τομέα, λόγω νομοθετικής παρέμβασης, είναι αντιπαραγωγική και παραβιάζει τους διεθνείς κανόνες ακαδημαϊκής αριστείας.
4. Η καθήλωση των μελών ΔΕΠ σε μία βαθμίδα θα έχει βραχυπρόθεσμα καταλυτικές συνέπειες στην ανταγωνιστικότητά τους, ιδιαίτερα στη διεκδίκηση ερευνητικών προγραμμάτων (όπου η βαθμίδα έχει μεγάλη βαρύτητα), με όλα τα αρνητικά παράγωγα για τους νέους επιστήμονες.

Προσεγγίσεις σε αυτό το ουσιώδες σημασίας ζήτημα, όπως αυτή του κ. Θεμιστοκλέους, μας υπενθυμίζουν την ευτελή και εμπαθή πολεμική που δέχθηκε το Πανεπιστήμιο Κύπρου το χρόνο που διανύουμε. Τα αποτελέσματα; Κατά τους τελευταίους μήνες μέλη ΔΕΠ αναζήτησαν επιτυχώς επαγγελματική στέγη σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού. Ο αριθμός των μελών του διδακτικού/ερευνητικού προσωπικού διολίσθησε στους 301 έναντι 7,000 φοιτητών, εφόσον η Πολιτεία μας αντιμετωπίζει ως «δημόσιους υπάλληλους» και συνεπώς καμία θέση δεν παραχωρείται όταν συντρέχουν λόγοι αποχώρησης, αφυπηρέτησης ή θανάτου. Οι προβλέψεις είναι δυσοίωνες. Οι συνέπειες της επαναλαμβανόμενης υπονόμευσης του Πανεπιστημίου θα είναι εμφανείς και στο ποσοτικό-ποιοτικό επίπεδο της έρευνας και της διδασκαλίας. Αναρωτιέμαι αν οι βουλευτές, που με τόσο ζήλο καθύβριζαν και διέσυραν τους πανεπιστημιακούς για τους μισθούς και τις απαλαβές τους, θα αναγνωρίσουν, εν καιρώ τω δέοντι, τις βαριές τους ευθύνες.

Αντί να προβαίνουν σε «προτροπές» που προδίδουν την ασύγγνωστη άγνοιά τους για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, παρακαλώ τα μέλη της Επιτροπής Παιδείας να ενημερωθούν για την ομιλία του κ. Μπαρόζο στο Συμβούλιο Κορυφής της ΕΕ, με τίτλο «Η Καινοτομία στην Ψηφιακή εποχή: επαναφορά της Ευρώπης σε πορεία βελτίωσης» (24 Οκτωβρίου). Ο κ. Μπαρόζο εστίασε την ανάλυσή του σε θέματα ανάπτυξης, καινοτομίας και έρευνας με στόχο την επανάκαμψη και ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης μέχρι το 2020. Και οι φορείς-δείκτες της ανάπτυξης, κατά τον κ. Μπαρόζο, είναι τα «Πανεπιστήμια παγκοσμίου κύρους», «Αριστεία στις επιστήμες», «επιστημονική έρευνα και δημοσιεύσεις», «καινοτομία», κ.ο.κ. – οι φορείς ανάπτυξης προφανώς δεν είναι τα παλαιά κόμματα εξουσίας, οι μικροκομματικοί όμιλοι και τα τοπικά σωματεία.